22.10.2026 MH 8582/2026

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta perjantai 23.10.2026 klo 09.00, HE 166/2026 vp, hallituksen esitys eduskunnalle saaristolaiksi

Metsähallituksen asiantuntijalausunto

Johdanto

Metsähallitus kannattaa hallituksen esityksen hyväksymistä. Esitys uudistaa saaristolain vastaamaan muuttunutta toimintaympäristöä ja tunnistaa aikaisempaa paremmin saariston erilaiset alueet, kausiasumisen, yhteysalusliikenteen merkityksen sekä saariston luonto- ja kulttuuriperintöarvot.

Metsähallitus pitää saaristolain tavoitetta tasapainoisena ja kannatettavana. Metsähallitus pitää tärkeänä, että saariston elinvoiman vahvistaminen, asuminen (sisältäen sekä vakituisen että kausiasumisen) sekä luonto- ja kulttuuriperintöarvojen vaaliminen nähdään toisiaan tukevina tavoitteina. Saariston luonto, kansallispuistot, suojelualueet ja kulttuuriperintökohteet muodostavat merkittävän osan saariston vetovoimasta, virkistyskäytön edellytyksistä ja kestävän luontomatkailun perustasta.
Metsähallitus esittää, että valiokunta kiinnittää mietinnössään huomiota seuraaviin lain toimeenpanoa koskeviin näkökohtiin.

Luontoarvot ja luonnon kantokyky

Saavutettavuuden parantaminen, matkailun kehittäminen ja kävijämäärien kasvu voivat vahvistaa saariston elinvoimaa, mutta samalla lisätä käyttöpaineita herkissä luontokohteissa. Vaikutukset voivat näkyä esimerkiksi maaston kulumisena, lajistoon kohdistuvana häiriönä sekä palvelurakenteiden ja käytön ohjauksen kasvavana tarpeena.

Metsähallitus esittää, että 9 §:n mukaisessa saaristovaikutusten arvioinnissa tarkastellaan elinvoima-, asumis- ja saavutettavuusvaikutusten lisäksi vaikutuksia luontoarvoihin, suojelualueiden tavoitteisiin, kulttuuriperintöön ja luonnon kantokykyyn.

Metsähallituksen kuuleminen yhteysalusliikenteen suunnittelussa

Yhteysalusliikenteen reittejä, liikennöintialueita ja palvelutasoa koskevat ratkaisut voivat vaikuttaa Metsähallituksen hallinnassa olevien suojelu-, virkistys- ja kulttuuriperintökohteiden saavutettavuuteen, huoltoon ja kävijävirtoihin.

Metsähallitus pitää myönteisenä, että 7 §:n perusteluissa Metsähallitus tunnistetaan tarvittaessa kuultavaksi tahoksi. Kuuleminen tulee toteuttaa riittävän varhaisessa vaiheessa silloin, kun suunnitelluilla ratkaisuilla on olennainen vaikutus Metsähallituksen hallinnassa oleviin kohteisiin.

Metsähallitus
PL 80 (Opastinsilta 12)
FI-00521 HELSINKI, Suomi Finland
Tel. 0206 39 4000
kirjaamo@metsa.fi
www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 0116726-7

Metsähallituksen asema lain soveltamisessa

Metsähallitus on valtion liikelaitos, joka harjoittaa liiketoimintaa ja hoitaa sille laissa säädettyjä julkisia hallintotehtäviä.

Metsähallitus pitää tärkeänä, että erityisesti 9 §:ää sovellettaessa otetaan huomioon Metsähallituksen oikeudellinen erityisasema. Metsähallitusta ei tule pitää yleisesti valtion viranomaisena. Viranomaisasema koskee Metsähallitusta sen hoitaessa Metsähallituksesta annetun lain 5 §:ssä tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä. Metsähallitus esittää, että valiokunta selventää tätä mietinnössään.

Saariston tilanne- ja kehityskuva

Metsähallitus kannattaa 13 §:ssä tarkoitettua saariston tilanne- ja kehityskuvaa. Jotta seuranta kattaisi tasapainoisesti kaikki lain tavoitteet, sen tulee sisältää elinvoimaa, asumista, palveluja ja saavutettavuutta koskevien tietojen lisäksi myös luontoarvoja ja kestävää käyttöä kuvaavia tietoja.

Seurannassa tulisi hyödyntää tietoja esimerkiksi saaristoluonnon tilasta, suojelu- ja virkistysalueiden kävijämääristä ja käyttöpaineista sekä luonto- ja kulttuuriperintökohteiden ja palvelurakenteiden tilasta. Metsähallitus on valmis osallistumaan tietopohjan rakentamiseen oman toimialansa ja käytettävissä olevien aineistojen puitteissa.

Saaristoasiain neuvottelukunnan asiantuntemus

Metsähallitus kannattaa saaristoasiain neuvottelukunnan toiminnan jatkamista. Neuvottelukunnan työssä ja sitä tukevassa sihteeristössä tulee varmistaa riittävä ympäristö-, luonnonsuojelu- ja kulttuuriperintöasiantuntemus sekä mahdollisuus hyödyntää valtion keskeisten saaristotoimijoiden käytännön asiantuntemusta.

Kokonaisturvallisuus ja maanpuolustus

Metsähallitus pitää myönteisenä, että hallituksen esityksessä on tunnistettu saariston merkitys maanpuolustukselle, huoltovarmuudelle ja kokonaisturvallisuudelle. Metsähallituksen hallinnassa on saaristoalueita, joilla Puolustusvoimien käyttö on alueen ensisijainen käyttömuoto.

Yhteysalusliikenteen palveluntuottajalle ehdotettava varautumisvelvollisuus vahvistaa saariston yhteyksien jatkuvuutta normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Metsähallitus pitää sääntelyä perusteltuna.

Metsähallitus
PL 80 (Opastinsilta 12)
FI-00521 HELSINKI, Suomi Finland
Tel. 0206 39 4000
kirjaamo@metsa.fi
www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 0116726-7